

ZAKON

O KEMIKALIJAMA

Pročišćeni tekst

Članak 1.

(1) Radi zaštite života i zdravlja ljudi te zaštite okoliša od štetnog djelovanja kemikalija ovim se Zakonom propisuju uvjeti koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe za obavljanje djelatnosti proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja kemikalija te uvjeti za obavljanje uslužnih ili posredničkih poslova, pri kojima ne dolaze u neposredan doticaj s kemikalijama.

(2) U provedbi postupaka iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se posebni propisi kojima je uređeno pružanje usluga na unutarnjem tržištu.

Instrumenti usklađivanja

Članak 2. (NN 37/20)

(1) Ovim Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju se sljedeće direktive Europske unije:

– Direktiva Vijeća od 4. lipnja 1974. o utvrđivanju detaljnih odredaba o prijelaznim mjerama koje se odnose na djelatnosti trgovine i distribucije otrovnih proizvoda i djelatnosti koje obuhvaćaju profesionalnu uporabu takvih proizvoda, uključujući i djelatnosti posrednika (74/556/EEZ) (SL L 307, 18. 11. 1974.),

– Direktiva Vijeća od 4. lipnja 1974. o ostvarivanju slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga s obzirom na djelatnosti samozaposlenih osoba i posrednika koji obavljaju trgovinu i distribuciju otrovnih proizvoda (74/557/EEZ) (SL L 307, 18. 11. 1974.), kako je posljednji put izmijenjena Direktivom Vijeća 2013/25/EU od 13. svibnja 2013. o prilagođavanju određenih direktiva u području prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10. 6. 2013.),

– Direktiva 2004/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o nadzoru i provjeri dobre laboratorijske prakse (DLP) (kodificirana verzija) (Tekst značajan za EGP) (SL L 50, 20. 2. 2004.) kako je posljednji put izmijenjena Uredbom (EZ) br. 219/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o prilagodbi većeg broja instrumenata koji podliježu postupku iz članka 251. Ugovora Odluci Vijeća 1999/468/EZ, s obzirom na regulatorni postupak s kontrolom Prilagodba regulatornom postupku s kontrolom – drugi dio (SL L 87, 31. 3. 2009.),

– Direktiva 2004/10/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o usklađivanju zakona i ostalih propisa u vezi s primjenom načela dobre laboratorijske prakse i provjeri njihove primjene u ispitivanju kemijskih tvari (kodificirana verzija) (Tekst značajan za EGP) (SL L 50, 20. 2. 2004.), kako je posljednji put izmijenjena Uredbom (EZ) br. 219/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o prilagodbi većeg broja instrumenata koji podliježu postupku iz članka 251. Ugovora Odluci Vijeća 1999/468/EZ, s obzirom na regulatorni postupak s kontrolom Prilagodba regulatornom postupku s kontrolom – drugi dio (SL L 87, 31. 3. 2009.).

(2) Ovim Zakonom osigurava se provedba sljedećih akata Europske unije:

– Uredbe (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (Tekst značajan za EGP) kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) 2018/2005 od 17. prosinca 2018. o izmjeni Priloga XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) u pogledu bis(2-ethylheksil)-ftalata (DEHP), dibutil-ftalata (DBP), benzil-butyl-ftalata (BBP) i diizobutil-ftalata (DIBP) (Tekst značajan za EGP) (SL L 322, 18. 12. 2018.; u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 1907/2006),

– Uredbe (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (Tekst značajan za EGP) (SL L 353, 31. 12. 2008.), kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) 2017/542 od 22. ožujka 2017. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa dodavanjem Priloga o usklađenim informacijama povezanim s hitnim zdravstvenim intervencijama (Tekst značajan za EGP) (SL L 78, 23. 3. 2017.; u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 1272/2008),

– Uredbe Komisije (EZ) br. 340/2008 od 16. travnja 2008. o naknadama i pristojbama plativima Europskoj agenciji za kemikalije u skladu s Uredbom (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) (Tekst značajan za EGP) (SL L 107, 17. 4. 2008.), kako je posljednji put izmijenjena Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2018/895 od 22. lipnja 2018. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 340/2008 o naknadama i pristojbama plativima Europskoj agenciji za kemikalije (Tekst značajan za EGP) (SL L 160, 25. 6. 2018.; u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 340/2008),

– Uredbe Komisije (EU) br. 440/2010 od 21. svibnja 2010. o naknadama koje se plaćaju Europskoj agenciji za kemikalije na temelju Uredbe (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa (Tekst značajan za EGP) (SL L 126, 22. 5. 2010.; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 440/2010),

– Uredbe (EU) br. 649/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o izvozu i uvozu opasnih kemikalija (Tekst značajan za EGP) (SL L 201, 27. 7. 2012.; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 649/2012).

Pojmovi

Članak 3. (NN 37/20)

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. Kemikalije su tvari i smjese.

»2. Opasne kemikalije, u smislu ovoga Zakona, su tvari i smjese koje ispunjavaju kriterije za fizikalne opasnosti, opasnosti za zdravlje ili okoliš utvrđene u 2. – 5. dijelu Priloga I. Uredbe

(EZ) br. 1272/2008.«.3. EINECS (European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances) je europski popis postojećih trgovačkih tvari koji sadrži popis svih tvari na tržištu do 18. rujna 1981., a objavljen je kao europski popis postojećih tvari (SL C 146, 15. 6. 1990., str. 4. – 5).

4. CAS (Chemical Abstract Service) broj je karakterističan broj već otkrivenih tvari po međunarodnom popisu Chemical Abstract Service.

5. ELINCS (European List of Notified Commercial Chemical Substances) je europski popis novih tvari.

6. Proizvodnja je izrada i dorada, oblikovanje, prerada, punjenje, pretakanje, miješanje kemikalija u međuproizvode i konačne proizvode, uz kemijske, fizikalne ili biološke procese i postupke te prijenos i međuskladištenje unutar proizvodne lokacije. Proizvodnjom u smislu ove točke smatra se proizvodnja tvari i smjesa.

7. Proizvođač je pravna ili fizička osoba, koja proizvodi kemikaliju u skladu s točkom 6. ovoga članka, ali i svatko drugi tko je doraduje, prepakirava ili promijeni njezino ime za daljnje korištenje. Pod promjenom imena ne smatra se prevođenje nazivlja kemikalija na hrvatski jezik.

8. Stavljanje na tržište je uvoz, unos, kupnja i prodaja kemikalije na malo i na veliko, te obavljanje posredovanja. Stavljanjem na tržište kemikalije također se smatra isporučivanje, odnosno stavljanje na raspolaganje kemikalije trećoj osobi uz naknadu ili besplatno. Uvoz se smatra stavljanjem na tržište. Uvoz je svako unošenje kemikalije na carinsko područje Europske unije. Unos je svako unošenje kemikalije na područje Republike Hrvatske iz druge države članice Europske unije.

9. Izvoz je svako iznošenje kemikalije izvan carinskog područja Europske unije.

10. Uvoznik je pravna ili fizička osoba koja radi obavljanja registrirane djelatnosti uvozi kemikalije u Europsku uniju.

11. Izvoznik je pravna ili fizička osoba koja radi obavljanja registrirane djelatnosti izvozi kemikalije izvan Europske unije.

12. Korištenje je potrošnja, skladištenje, obrada ili bilo kakvo drugo rukovanje kemikalijama za vlastite potrebe i potrebe obavljanja djelatnosti.

13. Okoliš je prirodno okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka, koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja koje je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja.

14. Kemikalije u općoj uporabi su tvari i smjese različite namjene koje se stavljaju na tržište, a ne zna se njihov krajnji kupac ili korisnik, te mogućnost njihove kupnje i korištenje, a nisu ograničene niti količinski, niti nekim posebnim zahtjevima u odnosu na krajnjeg korisnika, odnosno kupca.

Iznimke od primjene

Članak 4. (NN 37/20)

(1) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na:

- radioaktivne tvari i pripravke koji su uređeni posebnim propisima,
- tvari i smjese koje podliježu carinskom nadzoru i koje se nalaze u privremenom skladištu, u slobodnoj zoni ili slobodnom skladištu radi ponovnog izvoza ili u provozu, pod uvjetom da se ne podvrgavaju obradi ili preradi,
- neizolirane intermedijere,
- tvari i smjese za znanstveno istraživanje i razvoj te kontrolu kvalitete proizvoda i druge analitičke svrhe koje se ne stavljaju na tržište, pod uvjetom da se koriste u nadziranim uvjetima sukladno s posebnim propisima kojima se uređuje zaštita na radnom mjestu i zaštita okoliša,
- otpad koji je uređen posebnim propisima,
- sredstva za zaštitu bilja, osim poslova razvrstavanja, dostave sigurnosno-tehničkog lista i postupka prethodnog pristanka za sredstva za zaštitu bilja (PIC – Prior Informed Consent),
- kemikalije koje se koriste u obrambene svrhe,
- eksplozivne tvari koje su uređene posebnim propisima,
- mineralna gnojiva uređena posebnim propisima,
- droge i njihove preteče uređene posebnim propisima, osim preteča droga kategorije 2. i kategorije 3.
- duhanske i srodne proizvode, uključujući bezdimne duhanske proizvode, te biljne proizvode za pušenje, elektroničke cigarete, spremnike za ponovno punjenje i uloške za jednokratnu uporabu, osim obveze dostave sigurnosno-tehničkog lista.

(2) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na tvari i smjese u konačnom obliku namijenjene krajnjem korisniku kao:

- lijekovi,
- veterinarski lijekovi,
- kozmetički proizvodi,
- medicinski proizvodi,
- hrana i hrana za životinje, uključujući prehrambene aditive, arome, dodatke hrani za životinje i u životinjskoj ishrani sukladno s posebnim propisima.

(3) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na prijevoz i provoz kemikalija u zračnom, pomorskom, cestovnom, željezničkom i poštanskom prometu i unutarnjim plovnim putovima.

(4) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na kemikalije obuhvaćene Konvencijom o zabrani razvijanja, proizvodnje, gomilanja i korištenja kemijskog oružja i o njegovu uništenju.

(5) Neovisno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, odredbe ovoga Zakona kojima je uređena dobra laboratorijska praksa, korištenje podataka o ispitivanjima na kralježnjacima, prikupljanje, uređivanje i dostavljanje podataka o trovanjima i učincima kemikalija te privremene mjere odnose se na sve kemikalije.

Odgovornost pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja kemikalija

Članak 5.

(1) Pravna i fizička osoba koja proizvodi, koristi ili stavlja na tržište kemikalije mora osigurati upute za sigurno postupanje s kemikalijama i obvezna je u skladu s općim propisima o naknadi štete nadoknaditi štetu nastalu proizvodnjom, stavljanjem na tržište i korištenjem kemikalije.

(2) Pravna i fizička osoba koja proizvodi, koristi ili stavlja na tržište kemikalije mora svakog korisnika kemikalije pri nabavi kemikalije upozoriti na njezina opasna svojstva, a na njegov zahtjev mora mu dostaviti i upute o pravilnom postupanju s kemikalijama i o mjerama za zaštitu zdravlja i okoliša, te je obvezna u skladu s općim propisima o naknadi štete nadoknaditi štetu nastalu pri proizvodnji, korištenju ili stavljanju na tržište kemikalije.

(3) Opseg, sadržaj i način obavještanja o kemikalijama iz stavka 1. ovoga članka pravilnikom propisuje ministar nadležan za zdravstvo (u daljnjem tekstu: ministar).

Odgovornost korisnika

Članak 6.

Neovisno o odredbama članka 5. ovoga Zakona svi korisnici moraju osigurati da pri postupanju s kemikalijama ne ugrožavaju svoje zdravlje i zdravlje drugih ljudi te da ne prouzroče štete u okolišu.

Nadležno tijelo za kemikalije

Članak 7. (NN 115/18, 37/20)

(1) Nadležno tijelo za kemikalije je ministarstvo nadležno za zdravstvo (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(2) Ministarstvo obavlja upravne i stručne poslove vezano za kemikalije.

(3) Stručne poslove u vezi s kemikalijama Ministarstvo obavlja u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo (u daljnjem u tekstu: HZJZ).

(4) Stručnim poslovima u smislu stavka 3. ovoga članka smatraju se:

a) savjetovanje Ministarstva vezano za provedbu Uredbe (EZ) br. 1907/2006, Uredbe (EZ) br. 1272/2008 i Uredbe (EU) br. 649/2012,

b) savjetovanje vezano za dobru laboratorijsku praksu, vezano za sudjelovanje i rad u radnim tijelima Europske agencije za kemikalije, stručnim radnim skupinama i odborima Europske komisije,

c) obavljanje informacijsko-dokumentacijske djelatnosti, informacijsko-konzultacijske i druge djelatnosti tijekom akutnih otrovanja kemikalijama, uključujući pripravnost u slučajevima nesreća s kemikalijama i trovanja kemikalijama i službu za pomoć,

d) organiziranje i provedba edukacije za Ministarstvo i druga tijela državne uprave,

e) vođenje evidencija o podacima:

– o proizvodnji, uvozu i unosu na teritorij Republike Hrvatske kemikalija iz zbirnih godišnjih očevidnika pravnih i fizičkih osoba,

– iz registra otrovanja,

f) vođenje evidencija o podacima o prijavi stavljanja kemikalija po prvi puta na tržište Republike Hrvatske preko sigurnosno-tehničkih listova,

g) organiziranje i provedba edukacije o sigurnom radu s kemikalijama.

(5) Za provedbu posebnih stručnih poslova i savjetovanja Ministarstva ministar može ovlastiti drugo tijelo.

(6) Tijela iz stavaka 1. i 3. ovoga članka pri provedbi ovoga Zakona i podzakonskih propisa donesenih na temelju ovoga Zakona surađuju sa središnjim tijelima državne uprave nadležnima za poslove zaštite okoliša, vodnoga gospodarstva, gospodarstva, poljoprivrede, obrane, unutarnjih poslova i zaštite i spašavanja.

(7) Financijska sredstva za obavljanje upravnih, stručnih i inspekcijskih poslova osiguravaju se u državnom proračunu, osim za stručne poslove iz stavka 4. točaka f) i g) gdje troškove njihovog obavljanja snose pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost s kemikalijama.

Sigurnosno-tehnički list, naljepnica na pakiranju kemikalije, ispitivanje kemikalija, zabrane i ograničenja za kemikalije

Članak 8. (NN 115/18)

(1) Sigurnosno-tehnički list (u daljnjem tekstu: STL) za kemikalije mora biti ispunjen na način propisan Uredbom (EZ) br. 1907/2006.

(2) STL iz stavka 1. ovoga članka prije prvog stavljanja kemikalije na tržište Republike Hrvatske dostavlja se u elektroničkom obliku u HZJZ.

(3) Naljepnica na pakiranju kemikalije mora biti u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 i Uredbom (EZ) br. 1907/2006.

(4) Troškove vezano za vođenje evidencija o STL-ovima iz stavka 2. ovoga članka snose pravne ili fizičke osobe koje obavljaju djelatnost s kemikalijama.

(5) U postupcima ispitivanja kemikalije moraju se koristiti ispitne metode propisane Uredbom (EZ) br. 1907/2006 te načela dobre laboratorijske prakse.

(6) Pravilnik o dobroj laboratorijskoj praksi vezano za kemikalije donosi ministar.

(7) Na kemikalije čiji je stavljanje na tržište zabranjeno, odnosno ograničeno primjenjuju se odredbe Uredbe (EZ) br. 1907/2006.

Razvrstavanje, označavanje i pakiranje kemikalija

Članak 9. (NN 37/20)

Tvari i smjese moraju biti razvrstane, označene i pakirane u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008.

Pristojbe i naknade u postupcima pred Europskom agencijom za kemikalije

Članak 10.

Na pristojbe i naknade u postupcima pred Europskom agencijom za kemikalije primjenjuju se odredbe Uredbe 440/2010 i Uredbe 340/2008.

Uvoz i izvoz kemikalija

Članak 11. (NN 115/18, 37/20)

Na uvoz i izvoz kemikalija primjenjuju se odredbe međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, odredbe Uredbe (EZ) br. 649/2012, te posebni propisi kojima su određene robe koje se uvoze i izvoze na temelju dozvola.

Uvjeti za obavljanje djelatnosti proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja kemikalije

Članak 12.

(1) Pravna i fizička osoba koja obavlja djelatnost proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja kemikalije mora ispunjavati uvjete koji sprječavaju ili smanjuju opasnost za zdravlje ljudi i okoliš.

(2) Pravna i fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka mora pri obavljanju djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka osigurati zamjenu opasnih kemikalija onima koje su manje opasne, ako je to moguće i opravdano, uzimajući u obzir djelatnost koja se obavlja.

(3) Pravna i fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka obvezna je upisati tu djelatnost u sudski, odnosno obrtni registar.

Članak 13. (NN 37/20)

(1) Pravna i fizička osoba koja obavlja djelatnost proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja opasnih kemikalija mora ispunjavati sljedeće uvjete:

1. imati građevine izgrađene od čvrstog materijala s posebnim prostorijama za smještaj i rad s opasnim kemikalijama,
2. imati odgovarajuću opremu koja mora biti tehnički otporna na djelovanje kemikalija s kojima se dolazi u dodir te uređaje, aparate i mjerne instrumente u ispravnom stanju,
3. prema opsegu i prirodi svoga poslovanja, ovisno o svojstvima opasnih kemikalija imati radnike te odgovorne osobe sa završenim sveučilišnim diplomskim studijem ili specijalističkim diplomskim stručnim studijem odgovarajućeg usmjerenja pod čijim se nadzorom obavljaju svi dijelovi rada s opasnim kemikalijama s propisanim znanjem o zaštiti od opasnih kemikalija,
4. imati radnike iz točke 3. ovoga stavka zdravstveno sposobne za poslove na mjestima rada koja uključuju izloženost opasnim kemikalijama, a za koje je procjenom rizika izrađenom u skladu s propisima o zaštiti na radu utvrđena obveza obavljanja zdravstvenih pregleda,
5. posjedovati osobnu zaštitnu opremu za svakog radnika koji obavlja poslove s opasnim kemikalijama,
6. imati osigurana sredstva za pružanje prve pomoći i dekontaminacije te za održavanje opće higijene prostorija i osobne higijene radnika.

(2) Poblje uvjete za obavljanje djelatnosti proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja kemikalija te uvjete za obavljanje uslužnih ili posredničkih poslova s kemikalijama pravilnikom propisuje ministar.

Članak 14.

U proizvodnji kemikalija konačni proizvod mora biti laboratorijski ispitan u pogledu fizikalno-kemijskih svojstava.

Članak 15.

Pravna osoba koja koristi kemikalije u znanstvene svrhe ili u analitičkim laboratorijima mora ispunjavati uvjete u pogledu posebnih mjera zaštite na radu s kemikalijama sukladno s propisima o zaštiti na radu.

Članak 16. (NN 115/18, 37/20)

Brisan.

Članak 17. (NN 37/20)

(1) Svaki radnik koji na mjestu rada radi s opasnim kemikalijama obavezan je steći znanja o zaštiti od opasnih kemikalija.

(2) Organizaciju stjecanja znanja o zaštiti od opasnih kemikalija prema programu stjecanja znanja o zaštiti od opasnih kemikalija, provedbu i provjeru znanja o zaštiti od opasnih kemikalija te izdavanje potvrde o stečenom znanju provodi HZJZ vodeći računa o potrebama pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju poslove s opasnim kemikalijama, kao i o razmjernoj provedbi stjecanja znanja o zaštiti od opasnih kemikalija na razini jedinica područne (regionalne) samouprave, odnosno Grada Zagreba.

(3) HZJZ donosi program stjecanja znanja o zaštiti od opasnih kemikalija iz stavka 2. ovoga članka na temelju prethodno pribavljenog mišljenja Ministarstva.

(4) Sadržaj programa stjecanja znanja o zaštiti od opasnih kemikalija iz stavka 2. ovoga članka HZJZ obavezan je stalno prilagođavati stručnim i znanstvenim spoznajama te odredbama zakona i drugih propisa.

(5) Program stjecanja znanja o zaštiti od opasnih kemikalija iz stavka 2. ovoga članka HZJZ i Ministarstvo objavljuju na svojim mrežnim stranicama.

(6) Troškove provedbe stjecanja znanja iz stavka 1. ovoga članka snosi podnositelj zahtjeva.

(7) Stjecanje znanja o zaštiti od opasnih kemikalija prema odredbama ovoga članka ne isključuje provedbu postupka osposobljavanja radnika za rad na siguran način prema odredbama propisa o zaštiti na radu.

(8) Način stjecanja te provjeru znanja o zaštiti od opasnih kemikalija pravilnikom propisuje ministar.

Članak 18. (NN 37/20)

Brisan.

Članak 19. (NN 37/20)

(1) Pravna, odnosno fizička osoba ne smije zaposliti radnike za obavljanje poslova na mjestima rada koja uključuju izloženost opasnim kemikalijama bez uvjerenja o obavljenom zdravstvenom pregledu prije početka rada te ih je obvezna upućivati na periodične zdravstvene preglede, ako je za te poslove u procjeni rizika izrađenoj u skladu s propisima o zaštiti na radu utvrđena obveza obavljanja zdravstvenih pregleda.

(2) Pravna, odnosno fizička osoba koja obavlja djelatnost s kemikalijama obvezna je osobama koje rade s kemikalijama osigurati za vrijeme rada s kemikalijama odgovarajuću zaštitnu odjeću, obuću i ostalu zaštitnu opremu sukladno s propisima o zaštiti na radu, a u skladu s djelatnošću koju obavljaju.

Članak 20.

(1) Pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja kemikalija, pri obavljanju djelatnosti mora imati osigurana sredstva za pružanje prve pomoći i dekontaminacije u slučaju stradanja od kemikalije.

(2) Pravna osoba, odnosno fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka obvezna je izraditi upute o postupcima i sredstvima za sprječavanje ozljeđivanja, o načinu pružanja prve pomoći u slučaju izlaganja kemikaliji te o postupcima dekontaminacije od kemikalija koje se proizvode, stavljaju na tržište ili koriste.

(3) Upute iz stavka 2. ovoga članka moraju biti dostupne odgovornim osobama i radnicima koji rade s kemikalijama.

(4) Odredbe stavaka 1. – 3. ovoga članka odnose se i na pravnu osobu koja koristi kemikalije u znanstvene svrhe ili u analitičkim laboratorijima.

Članak 21.

(1) Opasne kemikalije koje djeluju u čvrstom ili tekućem stanju te mogu dospjeti u površinske i podzemne vode ne smiju se proizvoditi i skladištiti u područjima zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće sukladno s posebnim propisom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta, osim opasnih kemikalija koje služe za dezinfekciju ili drugu doradu vode za piće.

(2) Opasne kemikalije koje djeluju u obliku plina moraju se skladištiti na dovoljnoj udaljenosti od najbližega objekta za boravak ljudi, osim objekata u kojima rade radnici pravne ili fizičke osobe koja je vlasnik skladišta.

(3) Opasne kemikalije ne smiju se skladištiti na način da se omogući njihova međusobna interakcija.

(4) Pravilnik o skladištenju opasnih kemikalija donosi ministar.

Članak 22.

(1) Pod oglašavanjem o kemikalijama u smislu ovoga Zakona podrazumijeva se svaki oblik obavješćivanja kojemu je namjena poticanje njihove prodaje i potrošnje u pisanom, slikovnom, zvučnom, usmenom, elektroničkom ili bilo kojem drugom obliku.

(2) Zabranjeno je oglašavanje o kemikalijama na način kojim bi se osobe koje koriste opasne kemikalije i ostalo stanovništvo moglo dovesti u zabludu u pogledu sastava, namjene ili djelovanja kemikalije.

(3) Zabranjeno je oglašavati kemikalije na način da one nisu štetne za zdravlje ljudi i za okoliš.

Članak 23. (NN 37/20)

(1) Zabranjeno je stavljanje u prodaju na malo kemikalija razvrstanih sukladno Uredbi (EZ) br. 1272/2008 kao kancerogenih 1.A i 1.B kategorija, mutagenih 1.A i 1.B kategorija i reprotoksičnih 1.A i 1.B kategorija te svih ostalih kemikalija navedenih u prilogu XVII. Uredbe (EZ) br. 1907/2006.

(2) Pravnoj i fizičkoj osobi koja prodaje na malo opasne kemikalije zabranjuje se prodaja kemikalija, razvrstanih sukladno Uredbi (EZ) br. 1272/2008, kao akutno toksičnih kemikalija 1., 2. i 3. kategorije, osobama mlađim od 18 godina.

(3) Pravna ili fizička osoba koja prodaje na malo kemikalije, razvrstane sukladno Uredbi (EZ) br. 1272/2008, kao akutno toksične 1. i 2. kategorije i specifično toksične za ciljne organe – jednokratno izlaganje kategorije 1., mora zabilježiti osobne podatke kupca i zapisati razlog kupnje.

(4) Pravna ili fizička osoba iz stavka 3. ovoga članka obvezna je voditi evidenciju koja sadrži najmanje sljedeće informacije:

a) ime, adresu i identifikacijski broj pojedinca ili tip i broj njegova identifikacijskog dokumenta,

b) naziv tvari ili smjese, uključujući njihovu koncentraciju,

c) količinu tvari ili smjese,

d) namjeravanu uporabu tvari ili smjese kako ju je prijavio kupac,

e) datum i mjesto kupnje,

f) potpis kupca.

(5) Pravna ili fizička osoba iz stavka 3. ovoga članka obvezna je evidenciju iz stavka 4. ovoga članka čuvati pet godina od dana kupnje.

(6) Tijekom vremena iz stavka 5. ovoga članka evidencija mora biti na raspolaganju tijelima iz članka 7. ovoga Zakona i sanitarnom inspektoratu Državnog inspektorata.

Članak 24. (NN 115/18)

(1) Pravna i fizička osoba koja obavlja djelatnost proizvodnje i uvoza kemikalija, odnosno koja unosi kemikalije na teritorij Republike Hrvatske obvezna je voditi očevidnike o kemikalijama koje proizvodi, uvozi, odnosno unosi na teritorij Republike Hrvatske.

(2) Pravna i fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka obvezna je zbirne godišnje podatke iz očevidnika dostavljati HZJZ-u.

(3) Pravilnik o načinu vođenja očevidnika iz stavka 1. ovoga članka te o načinu i rokovima dostave podataka iz očevidnika donosi ministar.

Inspekcijski nadzor

Članak 25. (NN 115/18)

(1) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavljaju sanitarni inspektori Državnog inspektorata.

(2) Pravna i fizička osoba obvezna je sanitarnom inspektoratu Državnog inspektorata omogućiti obavljanje inspekcijskog nadzora i staviti na raspolaganje potrebnu količinu uzoraka te pružiti potrebne podatke i obavijesti.

(3) Sanitarni inspektor Državnog inspektorata u provedbi nadzora pregledava poslovne prostorije, objekte, uređaje, opremu i dokumentaciju.

Članak 26. (NN 115/18, 37/20)

(1) U obavljanju inspekcijskog nadzora sanitarni inspektor ima pravo i dužnost:

1. zabraniti proizvodnju, stavljanje na tržište, odnosno korištenje kemikalija ako nisu ispunjeni uvjeti za proizvodnju, stavljanje na tržište ili korištenje kemikalija,

2. zabraniti proizvodnju, stavljanje na tržište i korištenje kemikalija te narediti da se one unište ako se utvrdi da unatoč njihovom pravilnom korištenju u namijenjene svrhe i provedbi zaštitnih mjera od njihova djelovanja nastaju ili mogu nastati štetne posljedice za zdravlje ljudi i za okoliš,

3. narediti uklanjanje nedostataka utvrđenih inspekcijskim nadzorom u vezi s proizvodnjom, stavljanjem na tržište ili korištenjem kemikalija te odrediti rok za njihovo uklanjanje,

4. narediti pravnoj i fizičkoj osobi vođenje očevidnika u skladu s ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona,

5. narediti pravnoj i fizičkoj osobi da osigura radnicima obavljanje zdravstvenih pregleda propisanih posebnim propisima o zaštiti na radu,

6. narediti ispitivanje kemikalije radi davanja ocjene njezinih opasnih svojstava pri sumnji na promjenu svojstva kemikalije,

7. zabraniti proizvodnju, stavljanje na tržište ili korištenje opasne kemikalije ako nije osiguran sigurnosno-tehnički list, odnosno narediti izradu i dostavu u HZTA odgovarajućeg sigurnosno-tehničkog lista u skladu s ovim Zakonom,

8. zabraniti stavljanje na tržište kemikalija koje nisu razvrstane, pakirane i označene sukladno odredbama ovoga Zakona,

9. zabraniti uvoz i izvoz opasne kemikalije ako se uvoz i izvoz opasne kemikalije obavlja protivno odredbama međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka i odredbama Uredbe (EU) br. 649/2012,

10. narediti poduzimanje drugih mjera za koje je ovlašten ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka naređuju se pisanim rješenjem.

(3) Mjere iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju u obavljanju inspekcijskog nadzora nad primjenom izravno primjenjivih i neposredno obvezujućih propisa Europske unije.

(4) Žalba protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 27. (NN 115/18)

(1) Sanitarni inspektor Državnog inspektorata će donijeti usmeno rješenje na zapisnik u sljedećim slučajevima:

1. kada opasnost za zdravlje i život ljudi i okoliš zahtijeva da se određena mjera poduzme bez odgađanja,

2. kada postoji opasnost od prikrivanja, zamjene ili uništenja dokaza ako se mjera ne poduzme odmah.

(2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju u obavljanju inspeksijskog nadzora nad primjenom izravno primjenjivih i neposredno obvezujućih propisa Europske unije.

(3) Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Prekršajne odredbe

Članak 28. (NN 115/18, 37/20)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. postupi protivno članku 5. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona,

2. postupi protivno članku 6. ovoga Zakona,

3. STL za kemikalije nije ispunjen na način propisan Uredbom (EZ) br. 1907/2006 (članak 8. stavak 1.),

4. ne dostavi STL za kemikalije prije prvog stavljanja kemikalije na tržište Republike Hrvatske u elektroničkom obliku u HZJZ (članak 8. stavak 2.),

5. naljepnica na pakiranju kemikalije nije u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 (članak 8. stavak 3.),

6. u postupcima ispitivanja kemikalije ne koristi ispitne metode propisane Uredbom (EZ) br. 1907/2006 (članak 8. stavak 5.),

7. tvari i smjese nisu razvrstane, označene i pakirane u skladu s člancima 3. i 4. Uredbe (EZ) br. 1272/2008,

8. obavlja djelatnost proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja kemikalije protivno uvjetima propisanim člancima 12. – 15. ovoga Zakona,

9. za svakog radnika koji na radnom mjestu radi s opasnim kemikalijama ne osigura znanja o zaštiti od opasnih kemikalija (članak 17. stavak 1.),

10. postupi protivno članku 19. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona,

11. postupi protivno članku 20. stavcima 1. do 3. ovoga Zakona,
 12. postupi protivno članku 21. stavcima 1. do 3. ovoga Zakona,
 13. oglašava kemikalije protivno članku 22. ovoga Zakona,
 14. obavlja maloprodaju opasnih kemikalija protivno članku 23. stavku 3. ovoga Zakona,
 15. ne vodi očevidnike o kemikalijama koje proizvodi, uvozi odnosno unosi (članak 24. stavak 1.),
 16. zbirne godišnje podatke iz očevidnika ne dostavi HZJZ-u (članak 24. stavak 2.),
 17. onemogućiti obavljanje inspekcijskog nadzora i ne stavi na raspolaganje potrebnu količinu uzoraka te ne pruži potrebne podatke i obavijesti (članak 25. stavak 2.).
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 15.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 15.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i fizička osoba obrtnik.
- (4) Za pokušaj prekršaja iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 5000,00 kuna sanitarni inspektor Državnog inspektorata može kazniti za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka na mjestu počinjenja prekršaja odgovornu osobu u pravnoj osobi i fizičku osobu obrtnika.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 29.

Pravilnike za čije je donošenje ovlašten ovim Zakonom ministar je obvezan donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 30.

Do donošenja pravilnika iz članka 29. ovoga Zakona ostaju na snazi propisi doneseni ili preuzeti na temelju Zakona o kemikalijama (»Narodne novine«, br. 150/05., 63/07., 53/08. i 49/11.).

Članak 31.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

1. Lista opasnih kemikalija čiji je promet zabranjen, odnosno ograničen (»Narodne novine«, br. 39/10., 37/11. i 40/12.),
2. Lista tvari koje na razini Europske unije podliježu postupku izdavanja odobrenja (»Narodne novine«, br. 40/12.),

3. Pravilnik o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (»Narodne novine«, br. 64/11., 137/11. i 71/12.),
4. Pravilnik o ispunjavanju sigurnosno-tehničkog lista (»Narodne novine«, br. 39/09. i 74/11.),
5. Pravilnik o uvozu i izvozu opasnih kemikalija (»Narodne novine«, br. 73/09., 104/10. i 39/12.).

Članak 32.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti članak 12. i Prilog V. Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (»Narodne novine«, br. 23/08., 64/09., 113/10. i 63/12.).

Članak 33.

(1) Odobrenja za uvoz i izvoz opasne kemikalije koja su izdana sukladno s člankom 55.c Zakona o kemikalijama (»Narodne novine«, br. 150/05., 63/07., 53/08. i 49/11.) prestaju važiti danom stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji na uvoz i izvoz opasnih kemikalija na odgovarajući način će se primjenjivati odredbe međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka i Uredba (EZ) br. 689/2008 Europskoga parlamenta i Vijeća o izvozu i uvozu opasnih kemikalija.

Članak 34.

Pravne i fizičke osobe koje proizvode, stavljaju na tržište i koriste kemikalije, te koje obavljaju uslužne ili posredničke poslove s kemikalijama, obvezne su uskladiti svoj rad i poslovanje s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu pravilnika iz članka 29. ovoga Zakona.

Članak 35.

Odobrenja za proizvodnju, stavljanje na tržište i korištenje kemikalije izdana na temelju Zakona o kemikalijama (»Narodne novine«, br. 150/05., 63/07., 53/08. i 49/11.) važe do 1. srpnja 2015.

Članak 36.

Stručno osposobljavanje za rad s kemikalijama i o zaštiti od kemikalija, do ovlašćivanja zdravstvenih ustanova, odnosno pravnih osoba za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja za rad s kemikalijama i o zaštiti s kemikalijama, sukladno s odredbama ovoga Zakona obavljat će HZTA.

Članak 37.

Potvrde o stečenim znanjima te provjeri znanja o zaštiti od opasnih kemikalija izdana na temelju Zakona o kemikalijama (»Narodne novine«, br. 150/05., 63/07., 53/08. i 49/11.) važe do isteka roka na koji su dana.

Članak 38.

Postupci vezani za izdavanje odobrenja za proizvodnju, stavljanje u promet i korištenje kemikalije započeti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se po odredbama Zakona o kemikalijama (»Narodne novine«, br. 150/05., 63/07., 53/08. i 49/11.).

Članak 39.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o kemikalijama (»Narodne novine«, br. 150/05., 63/07., 53/08. i 49/11.).

Članak 40.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 115/18

Članak 10.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2019., osim članaka 3., 5., 6., 7. te članka 8. u dijelu koji se odnosi na Državni inspektorat, koji stupaju na snagu 1. travnja 2019.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 37/20

Članak 15.

Pravilnik iz članka 17. stavka 8. koji je izmijenjen člankom 9. ovoga Zakona donijet će ministar u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 16.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona ostaju na snazi odredbe Pravilnika o uvjetima za obavljanje djelatnosti proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja opasnih kemikalija (»Narodne novine«, br. 99/13., 157/13. i 122/14.), Pravilnika o načinu vođenja očevidnika o kemikalijama te načinu i rokovima dostave podataka iz očevidnika (»Narodne novine«, br. 99/13. i 157/13.), Pravilnika o skladištenju opasnih kemikalija koje djeluju u obliku plina (»Narodne novine«, br. 91/13.) i Pravilnika o uvjetima i načinu stjecanja te provjere znanja o zaštiti od opasnih kemikalija (»Narodne novine«, br. 99/13.).

(2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti Pravilnik o uvjetima glede posebnih mjera zaštite na radu s otrovima u pravnim osobama koje rabe otrove u znanstvenoistraživačke svrhe (»Narodne novine«, br. 148/99.), Pravilnik o malim količinama otrova namijenjenih za laboratorijske i znanstvene svrhe (»Narodne novine«, br. 39/03.) i Popis otrova namijenjenih održavanju komunalne higijene, za dezinfekciju, deratizaciju, odstranjenje lošeg mirisa i dekontaminaciju (»Narodne novine«, br. 151/02.).

Članak 17.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona obustavit će se postupci donošenja rješenja za davanje odobrenja za obavljanje djelatnosti proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja kemikalije započeti na temelju odredbi članka 16. Zakona o kemikalijama (»Narodne novine«, br. 18/13. i 115/18.).

(2) Protiv rješenja o obustavi postupka iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 18.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.